

Національна академія наук України
Головна астрономічна обсерваторія
ПРОТОКОЛ
засідання Вченої ради ГАО
27.10.2016 р. № 13
м. Київ

Учену раду ГАО НАН України в складі 27 осіб затверджено Постановою Бюро Відділення фізики і астрономії НАН України від 18.06.2011 р. (протокол № 5).

ПРИСУТНІ:

13 членів вченої ради – акад. НАН України **Я.С. Яцків** (голова вченої ради), к.ф.-м.н. **С.Г. Кравчук** (заст. голови вченої ради), к.ф.-м.н. **Л.М. Свачій** (вчений секретар вченої ради), чл.-кор. НАН України **Р.І. Костик**, чл.-кор. НАН України **Н.Г. Щукіна**, чл.-кор. НАН України **Л.С. Пілюгін**, д.ф.-м.н. **А.П.Відьмаченко**, д.ф.-м.н. **Ж.М. Длугач**, к.ф.-м.н. **Б.О. Шахов**, к.ф.-м.н. **П.П.Корсун**, к.ф.-м.н. **І.Б. Вавилова**, к.т.н. **І.І. Синявський**, к.ф.-м.н. **С.М.Осіпов**

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Про висунення кандидатів від ГАО НАН України для конкурсу на здобуття Золотої медалі ім. В.І. Вернадського в 2016 р .
2. Атестація аспірантів ГАО НАН України.
3. Про зміну назви канд. дисертації Добричевої Д.В. (доп. *І.Б. Вавилова*).
4. Звіт про роботу телескопів КІТ та CST за 2014—2016 рр. (доп. *Я.О. Романюк*).
5. Стан, успіхи та проблеми досліджень із сонячним телескопом АЦУ-5 (доп. *С.М. Осіпов*).
6. Про підготовку матеріалів до "Астрономічного календаря" на 2017 р. (доп. *А.П. Відьмаченко*).
7. Про положення щодо Голосіївського архіву астрофотографічних платівок ГАО НАН України.
8. Короткі звіти про закордонні відрядження співробітників ГАО НАН України.
9. Різне.

СЛУХАЛИ: Про тимчасове виведення зі складу вченої ради ГАО НАН України О.В. Іванової.

Директор ГАО НАН України акад. **Я.С. Яцків:** член вченої ради ГАО О.В.Іванова перебуває у довгостроковому закордонному відрядженні, тому тимчасово виводимо її зі складу вченої ради ГАО НАН України? Згодні? Усі згодні.

УХВАЛИЛИ: Тимчасово вивести зі складу вченої ради ГАО НАН України О.В. Іванову – у зв'язку з її довгостроковим закордонним відрядженням.

Акад. **Я.С. Яцків:** Переходимо до порядку денного сьогоднішнього засідання.

1. СЛУХАЛИ: Про висунення кандидатів від ГАО НАН України для конкурсу на здобуття Золотої медалі ім. В.І. Вернадського Національної академії наук України в 2016 р.

Директор ГАО НАН України акад. **Я.С. Яцків** нагадав про оголошений НАН України конкурс на здобуття Золотої медалі ім. В.І. Вернадського в 2016 р. Далі доповідач ознайомив присутніх з документами, поданими на цей конкурс, а саме з відомостями про наукову й громадську роботу акад. НАН України, завідувача відділу фізики зір та галактик ГАО НАН України Ю.І. Ізотова та проф. Трінха Туана (США). Після цього акад. Я.С. Яцків надав слово очочим виступити з цього питання.

В.К. Розенбуш: Я пропонувала кандидатуру М. Міщенка, але не знайшлося йому в Україні партнера, який би зміг взяти участь у цьому конкурсі. На мою думку, Ю. Ізотов має значні здобутки в науці, але все ж працює не настільки самостійно, як Міщенко.

Л.С. Пілюгін: Професор Трінх Туан добре відомий і як учений, і як громадський діяч. Ю. І. Ізотов має дуже багато спільних праць з Т. Туаном, бо для того, щоб була прийнята заявка на спостереження за допомогою КТГ, треба мати американського співавтора. Ю.І. Ізотов і Т. Туан цілком заслуговують на те, щоб бути кандидатурами на здобуття Золотої медалі ім. В.І. Вернадського.

Акад. **Я.С. Яцків** коротко висловився на підтримку кандидатури акад. Ю.І. Ізотова.

УХВАЛИЛИ: За результатами відкритого голосування членів Вченої ради ГАО НАН України (за — 10; проти — 1; утримались — 2) висунути кандидатури

акад. НАН України Юрія Івановича Ізотова

та *проф. Трінха Туана (США)*

для конкурсу на здобуття Золотої медалі ім. В.І. Вернадського Національної академії наук України в 2016 р.

2. СЛУХАЛИ: Про виконання індивідуального плану аспірантами ГАО НАН України.

Акад. **Я.С. Яцків:** Тепер у ГАО є чотири аспіранти: 1-го року навчання — О.О. Торбанюк (науковий керівник — І.Б. Вавилова) та О.С. Шубіна (науковий керівник — О.В. Іванова); 2-го року навчання — В.О. Самохін (науковий керівник — П.П. Берцик); 3-го року навчання — Д.В. Добричева (науковий керівник — І.Б. Вавилова). Усі вони навчаються без відриву від виробництва. Послухаймо їхні звіти щодо виконання індивідуальних планів.

О.О. Торбанюк розповіла про свою наукову роботу протягом 1-го року навчання в аспірантурі ГАО, зазначивши, що вже має дві самостійних публікації в реферованих виданнях.

І.Б. Вавилова коротко розповіла про виконання індивідуального плану О.О. Торбанюк, попросивши Вчену раду атестувати цю аспірантку.

О.С. Шубіна розповіла про свою наукову роботу протягом 1-го року навчання в аспірантурі ГАО та про виконання індивідуального плану, додавши, що є позитивний відгук від наукового керівника О.В. Іванової.

В.О. Самохін розповів про свою наукову роботу протягом 2-го року навчання в аспірантурі ГАО.

Я.С. Яцків прочитав відгук наукового керівника П.П. Берцика про виконання В.О. Самохіним його індивідуального плану протягом другого року навчання в аспірантурі.

Д.В. Добричева розповіла про свою наукову роботу протягом 3-го року навчання в аспірантурі ГАО, зазначивши, що найближчим часом подасть рукопис кандидатської дисертації до Спеціалізованої вченої ради ГАО.

І.Б. Вавилова розповіла про виконання індивідуального плану Д.В. Добричевою, зазначивши, що на семінарі відділу заслухано проект кандидатської дисертації аспірантки.

УХВАЛИЛИ: Атестувати аспірантів 1-го року навчання О.О. Торбанюк та О.С. Шубіну. Перенести атестацію аспіранта 2-го року навчання В.О. Самохіна, зважаючи на його сімейні обставини. Затвердити звіт про навчання в аспірантурі ГАО НАН України аспіранта 3-го року навчання Д.В. Добричевої.

3. СЛУХАЛИ: Про зміну назви кандидатської дисертації аспірантки 3-го року навчання Д.В. Добричевої.

Науковий керівник Д.В. Добричевої **І.Б. Вавилова:** Назва кандидатської дисертації Д.В. Добричевої звучала так — *«Фізичні властивості нормальних і карликових галактик у системах різної населеності в об'ємі близького Всесвіту»*.

На засіданні відділу ми заслухали проект цієї кандидатської роботи й ухвалили змінити її назву на таку: *«Морфологія і показники кольору галактик у системах різної населеності на червоних зміщеннях $z < 0,1$ »*.

В обговоренні взяли участь **Н.Г. Щукіна** та **Л.С. Пілюгін**.

УХВАЛИЛИ: Розглянути проект кандидатської дисертації Д.В. Добричевої на об'єднаному астрофізичному семінарі ГАО НАН України, після чого затвердити назву цієї кандидатської роботи.

4. СЛУХАЛИ: Звіт про роботу спостережних комплексів «Київський інтернет-телескоп» (KIT) та «Celestron Satellite Telescope» (CST) протягом 2014—2016 рр.

Акад. **Я.С. Яцків** надав слово Я.О. Романюкові.

Я.О. Романюк виступив з презентацією «Звіт про роботу телескопів KIT та CST; 2014—2016». Доповідач розповів, для яких саме спостережень призначені названі телескопи, та що вже виконано за звітний період, зокрема зазначив, що створено автоматичний гід на основі малого телескопа (70 мм) та камери QHY-

5-II. Далі Я.О. Романюк спинився на кількості спостережних ночей для обох телескопів: 154 повних і 24 неповних ночей та назвав спостережувані об'єкти: подвійні затемнювані, транзити зір з екзопланетами, комети, кентавр 2060 Chiron, низькоорбітальні ШСЗ тощо. Доповідач зазначив, що протягом звітнього періоду проведено навчання роботі з телескопом і спостереження з 10-ма школярами за Наказом МОН України. Насамкінець доповідач назвав кількість опублікованих в реф. журналах праць (6), доповідей на конференціях (14) тощо.

Акад. **Я.С. Яцків**: Яка це НДР?

Я.О. Романюк: Це частина відомчої теми відділу А.П. Відьмаченка — спільно зі словацькими колегами.

В обговоренні взяв участь **А.П. Відьмаченко**, котрий схвально відгукнувся про роботу, яку провів Я.О. Романюк.

УХВАЛИЛИ: Затвердити звіт Я.О. Романюка про роботу спостережних комплексів «Київський інтернет-телескоп» (KIT) та «Celestron Satellite Telescope» (CST) протягом 2014—2016 рр.

5. СЛУХАЛИ: Про стан, успіхи та проблеми досліджень із сонячним телескопом АЦУ-5.

Акад. **Я.С. Яцків** надав слово С.М. Осіпову.

С.М. Осіпов виступив із презентацією «Сонячний телескоп Ернеста Гуртовенка: 2012—2016». Він докладно розповів про модернізацію апаратного комплексу, про методику та алгоритм спостережень в різних режимах, про розроблений пакет програм для первинної обробки спостережених даних. Далі доповідач наголосив на тому, що 2012 р. розпочато систематичні спостереження фраунгоферового спектра Сонця. Після цього С.М.Осіпов назвав основні інструментальні проблеми та редукції, розповів про тематику спостережень (три програми) та здобуті результати, зокрема про публікації за звітний період (8 доповідей на конференціях і 4 статті у реф. журналах).

Насамкінець доповідач спинився на *проблемах*, які перешкоджають продуктивно працювати з телескопом АЦУ-5:

а) *Лазер*. Для калібровки телескопа використовується Лазер ЛГН-302, що має високу монохроматичну стабільність. Він експлуатується вже майже 30 років і практично виробив свій ресурс. У випадку поломки незрозуміло, чим його можна замінити;

б) *Естакада*. Дерев'яне покриття естакади целостатної групи в деяких місцях стало трухлявим. Сезон спостережень 2017 р. покриття ще витримає, але надалі стан естакади буде вже небезпечним для спостерігачів;

в) *Ліс*. Східний сектор неба з кожним роком все більше екранується кронами великих дерев лісу. Існують великі втрати потенціальних спостережень у ранкові найякісніші часи.

В обговоренні взяли участь: А.П. Відьмаченко, Н.Г. Щукіна, акад. Я.С. Яцків.

УХВАЛИЛИ: Затвердити звіт С.М. Осіпова про роботу зі Сонячним телескопом Ернеста Гуртовенка (АЦУ-5). Відмітити, що названий телескоп є унікальною установкою в ГАО НАН України, тому треба вжити заходів для вирішення тих проблем, про які сказав С.М. Осіпов у своєму звіті.

6. СЛУХАЛИ: Про підготовку матеріалів до «Астрономічного календаря» на 2017 р.

Акад. **Я.С. Яцків** надав слово головному редакторові «Астрономічного календаря» А.П. Відьмаченкові.

А.П. Відьмаченко розповів про рукопис 63-го випуску «Астрономічного календаря» (на 2017 р.), а саме: про матеріал табличної та інформаційної частини цього щорічника, про авторів і найважливіші астрономічні події 2017 р.

УХВАЛИЛИ: Рекомендувати до друку рукопис 63-го випуску щорічника «Астрономічний календар» (на 2017 р.). Розглянути питання про заохочення найактивніших авторів «Астрономічного календаря».

7. СЛУХАЛИ: Про положення щодо Голосіївського архіву астрофотографічних платівок ГАО НАН України.

Акад. **Я.С. Яцків** надав слово В.В. Головні.

В.В. Головня прокоментувала проект нової редакції «Положення про Голосіївський архів астрофотографічних платівок ГАО НАН України (попередня редакція Положення від 07.07.2003 р.). Доповідачка наголосила на тому, що Голосіївський архів астрофотографічних платівок (ГААП) є неструктурним підрозділом ГАО НАН України при відділі позагалактичної астрономії й астроінформатики. Далі В.В. Головня спинилась на основних завданнях, функціях, структурі, штатові, засобах функціонування ГААП та ін.

УХВАЛИЛИ: Інформацію щодо проекту нової редакції «Положення про Голосіївський архів астрофотографічних платівок ГАО НАН України» взяти до відома. Названий проект викласти на сайт ГАО НАН України для обговорення трудовим колективом перед тим, як Положення затвердить директор ГАО НАН України.

8. СЛУХАЛИ: Короткі звіти про закордонні відрядження.

Ж.М. Длугач розповіла про відрядження у вересні 2016 р. до Бюраканської астрофізичної обсерваторії ім. В.А. Амбарцумяна (с. Бюракан, Вірменія), у якому, крім неї, побували ще **О.С. Шубіна** та **О.О. Торбанюк**. Мета відрядження: участь у 5-й Бюраканській міжн. школі та конференції, присвяченій 70-річчю Бюраканської астроф. Обсерваторії.

О.В. Захожай розповіла про відрядження з 15 липня по 12 вересня 2016 р. до Астрономічного інституту ім. Макса Планка (Німеччина). Мета відрядження: спільна робота щодо спостережень та моделювання планетних систем.

І.Б. Вавилова розповіла про свої закордонні відрядження до м. Гвадалахара (Мексика) впродовж 26 вересня — 3 жовтня ц.р. для участі в засіданнях Міжнародної академії астронавтики та 67-го Міжнародного астронавтичного конгресу і до м. Сорренто (Італія), з 19 до 24 жовтня ц.р., де взяла участь у симпозіумі № 325 «Астроінформатика» Міжнародного астрономічного союзу.

УХВАЛИЛИ: Інформацію про закордонні відрядження співробітників ГАО НАН України Ж.М. Длугач, О.С. Шубіної, О.О. Торбанюк, О.В. Захожай та І.Б. Вавилової взяти до відома.

9.

а) СЛУХАЛИ: Повідомлення про XXI Міжнародну виставку індустрії безпеки «Безпека — 2016» (жовтень, 2016 р., Київ).

Акад. **Я.С. Яцків** надав слово О.О. Святогорову.

О.О. Святогоров розповів про виставку «Безпека — 2016», котра проходила 18–21 жовтня 2016 р. у виставковому центрі «КиївЕкспоПлаза», про стенд НАН України «Наука — обороні та безпеці держави» та про участь ГАО НАН України у названій виставці. Зокрема, доповідач докладно описав представлений на виставці «Автоматизований наземний комплекс дальньої оптично-цифрової розвідки», розповів про його тактичні характеристики, про результати польових випробувань цього комплексу тощо.

УХВАЛИЛИ: Інформацію про участь ГАО НАН України у XXI Міжнародній виставці індустрії безпеки «Безпека — 2016» (жовтень, 2016 р., Київ) взяти до відома. Висловити подяку О.О. Святогорову та його групі за ініціативу щодо розробки приладу, призначеного для зміцнення обороноздатності нашої держави.

б) СЛУХАЛИ: Інформацію про деякі документи Президії НАН України.

Акад. **Я.С. Яцків** поінформував присутніх про проект Постанови Президії НАН України стосовно ліцензування освітньої діяльності в наукових установах НАН України та про нову космічну програму.

УХВАЛИЛИ: Інформацію про проект Постанови Президії НАН України стосовно ліцензування освітньої діяльності в наукових установах НАН України та про нову космічну програму взяти до відома.

в) СЛУХАЛИ: Про подання стипендіальної комісії ГАО НАН України щодо розміру стипендій і матеріального заохочення навчання аспірантів ГАО НАН України на листопад 2016 р.

УХВАЛИЛИ: У зв'язку з успішним навчанням в аспірантурі встановити аспірантам ГАО НАН України О.О. Торбанюк, О.С. Шубіній та В.О. Самохіну максимальні стипендії (у розмірі 3057 грн.) на листопад 2016 р. Для заохочення

навчання призначити матеріальну допомогу на листопад 2016 р. аспірантам
ГАО НАН України О.О. Торбанюк – 688 грн., О.С. Шубіній – 688 грн., В.О.
Самохіну – 688 грн., Д.В. Добричевій – 1036 грн. та Я.О. Шляхецькій – 688 грн.

Голова Вченої ради

акад. Я.С. Яцків

Секретар

Л.М. Свачій
